การบริหารจัดการมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาพักในโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง

ชวนากร ศรีปรางค์*[1], อาคม หนูเหมือน**

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว การรับรู้ต่อมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของโฮมสเตย์ และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ในชุมชนเกาะลิบง จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มาพักค้างคืนในโฮมสเตย์ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึงพฤษภาคม 2568 จำนวน 301 คน คัดเลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC = 0.67–1.00) และมีค่าความเชื่อมั่นสูง (Cronbach's alpha = 0.95) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ Binomial logistic regression ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของโฮมสเตย์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.671, *SD* = 0.579) การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุปัจจัย พบว่า อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายสำหรับค่าที่พักโฮมสเตย์ต่อวัน และสภาพภูมิประเทศที่ตั้งของโฮมสเตย์ มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนในโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจการส่วนตัวมีแนวโน้มกลับมาใช้บริการสูงกว่ากลุ่มข้าราชการและพนักงานประจำ ประมาณ 3 เท่า (Adjusted Odds Ratio [AOR] =3.01, 95% CI = 1.52–5.98) นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำถึงปานกลาง รวมทั้งผู้ที่มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักต่ำกว่า 1,500 บาทต่อคืน มีแนวโน้มกลับมาใช้บริการมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงหรือมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า ประมาณ 2 เท่า (AOR = 2.19, 95% CI = 1.19–4.01) ด้านที่พักโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่ริมชายหาดมีโอกาสได้รับการกลับมาใช้บริการสูงกว่าโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่บนเนินหรือห่างจากชายหาด ประมาณ 5 เท่า (AOR = 4.84, 95% CI = 1.60–14.07) ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพการบริการเพียงอย่างเดียว แต่ยังสัมพันธ์กับความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์การท่องเที่ยว และความโดดเด่นของทรัพยากรพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบงในอนาคตควรมุ่งรักษามาตรฐานการบริการให้คงอยู่ในระดับสูงควบคู่กับการพัฒนากิจกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งให้เป็นจุดขายที่สำคัญ

คำสำคัญ: การกลับมาใช้บริการ, โฮมสเตย์, นักท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวโดยชุมชน, เกาะลิบง

---

* อาจารย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

** นักวิชาการ สาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง

*[1] Corresponding author, email: chavanakorn@scphtrang.ac.th, Tel. 0836438959

Received : March 11, 2026; **Revised** : July 13, 2026; **Accepted** : July 16, 2026

Service Quality and Safety Management Affecting Tourists' Revisit Intention to Community Homestays on Koh Libong Island, Trang Province, Thailand

Chavanakorn Sriprang*[1], Arkom Numuean**

Abstract

This cross-sectional analytical study aimed to investigate the demographic, social, and economic characteristics of tourists, examine their perceptions of homestay service standards and safety, and identify the factors influencing their intention to revisit homestays in the Koh Libong community, Trang Province, Thailand. The study included 301 tourists aged 18 years and older who stayed overnight at community homestays between November 2024 and May 2025. Participants were selected using simple random sampling. Data were collected using a structured questionnaire with satisfactory content validity (IOC=0.67–1.00) and excellent internal consistency (Cronbach's alpha = 0.95). Descriptive statistics and multivariable Binomial logistic regression were employed for data analysis. The results revealed that tourists rated the overall service standards and safety of the homestays at the highest level (M = 4.671, SD = 0.579). Multivariable logistic regression analysis indicated that occupation, monthly income, daily accommodation expenditure, and the homestay location were significant predictors of revisit intention. Tourists who were self-employed were approximately three times more likely to revisit than government officers and salaried employees (Adjusted Odds Ratio [AOR] = 3.01, 95% CI = 1.52 – 5.98). Those with low-to-moderate monthly income and accommodation expenses below 1,500 THB per night were about twice as likely to revisit compared with higher-income or higher-spending tourists (AOR = 2.19, 95% CI = 1.19 – 4.01). In addition, beachfront homestays were nearly five times more likely to attract repeat visits than those located on hillsides or farther from the beach (AOR = 4.84, 95% CI = 1.60 – 14.07). The findings suggest that tourists' intention to revisit homestays is influenced not only by service quality but also by economic value, travel experience, and the attractiveness of the local natural environment. Future homestay development in Koh Libong Community should therefore maintain high service standards while strengthening community-based tourism activities that reflect local identity and conserving coastal natural resources as key tourism assets.

Keywords: Revisit intention, Homestay, Tourist, Community-based tourism, Ko Libong

* Instrutor, Sirindhorn College of Public Health Trang Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Praboromarajchanok Institute

** Public Health Officer (Professional Level), Trang Health Provincial Office

*[1] Corresponding author, email: chavanakorn@scphtrang.ac.th, Tel. 0836438959

Received : March 11, 2026; **Revised** : July 13, 2026; **Accepted** : July 16, 2026

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ชุมชนเกาะลิบงตั้งอยู่ในทะเลอันดามัน เป็นส่วนหนึ่งของตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งทางทะเล ทางบกมีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว รวมไปถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์และมีความสำคัญ สิ่งที่น่าสนใจสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เกาะลิบงเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดตรัง เป็นแหล่งหญ้าทะเลที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีสถานที่ท่องเที่ยวน่าสนใจได้แก่ แหลมปันหยัง แหลมจุโหย แหลมโต๊ะชัย หาดทุ่งหญ้าคา หาดตูบ เป็นต้น บริเวณรอบๆ เกาะลิบงนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวอุดมสมบูรณ์ไปด้วยหญ้าทะเล ซึ่งเป็นอาหารของพะยูนสัตว์น้ำที่กำลังจะสูญพันธุ์ที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว (Ko Libong Subdistrict Administrative Organization, 2021) ปัจจุบันมีชาวบ้านในชุมชนเกาะลิบงดำเนินการปรับปรุงบ้านตนเองเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในชุมชนสำหรับพักค้างคืนที่เรียกว่า “โฮมสเตย์” ประมาณ 50 ครอบครัว อีกทั้งยังมีการให้บริการจำหน่ายอาหารทะเลสดๆ และอาหารทะเลแปรรูปเป็นของฝากเพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งให้บริการเรือท่องเที่ยวบริเวณรอบๆ เกาะลิบงและเกาะใกล้เคียง (Rangkaew, 2024)

ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนในเกาะลิบงที่มีการเก็บบันทึกข้อมูลจากชมรมวิสาหกิจชุมชนเกาะลิบง ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2566 ถึง 31 พฤษภาคม 2567 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 348 คน และนักท่องเที่ยวคนไทย จำนวน 21,134 คน (Koh Libong Community-Based Tourism Club, 2025) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ การบริการ และลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ โดยการบริหารจัดการความปลอดภัย สุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นฐานสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้แก่นักท่องเที่ยว (Nakpathom et al., 2022; Ijose & Kc, 2025) ขณะเดียวกันปัจจัยด้านพื้นที่ที่มีความพร้อมในการเข้าถึง ศักยภาพทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงด้านอาหาร ที่พัก และอัธยาศัยไมตรี ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ (Bhattacharya et al., 2026) โฮมสเตย์ที่มีทำเลใกล้แหล่งท่องเที่ยว สามารถนำอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบที่พัก กิจกรรม และเมนูอาหาร จะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้และสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน (Jantararotai, 2024; Sanedee, 2021) นอกจากนี้ ภาพลักษณ์โฮมสเตย์ การตลาดบริการ ความพึงพอใจ และความน่าเชื่อถือด้านการให้บริการ มีอิทธิพลต่อการใช้บริการซ้ำของนักท่องเที่ยว (Muangmee et al., 2023; Niemchai et al., 2021) งานวิจัยหลายฉบับชี้ให้เห็นว่าชุมชนโฮมสเตย์ส่วนใหญ่ยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ และการพัฒนามูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ชุมชน (Boonplien et al., 2021) ขณะเดียวกันปัจจัยด้านอาชีพ รายได้ สถานภาพ ช่องทางการรับรู้ข้อมูล การส่งเสริมการตลาด บุคลากร และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเข้าพักและการตัดสินใจกลับมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน (Koedmeemul, 2018; Jitchuchuen et al., 2024) สำหรับประเด็นมาตรฐานการบริการของโฮมสเตย์ในชุมชน และความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวพบว่าผู้ประกอบการโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบงเป็นการรวมกลุ่มเฉพาะกลุ่มย่อยและแยกกันดำเนินการอย่างอิสระ หากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอาจส่งผลกระทบในภาพรวมของการจัดการท่องเที่ยวในอนาคต จึงมีความจำเป็นในการศึกษาการบริหารจัดการมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยที่มีผลต่อ

การตัดสินใจกลับมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาพักในโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง เพื่อสร้างความยั่งยืนและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว การรับรู้ต่อมาตรฐานการบริการและความปลอดภัย และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ในชุมชนเกาะลิบงของนักท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ประยุกต์จากมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย (Thailand homestay standard) เกิดจากการรวมตัวกันของชาวบ้านในชุมชนในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่นที่มาพักอาศัย โดยมีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันกับเจ้าของบ้าน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ใช้พื้นที่ภายในบ้านร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีภายในชุมชน และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในธรรมชาติเป็นจุดเด่นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้แก่นักท่องเที่ยวและเอาใจใส่ต่อสุขภาพและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้กระบวนการผลิตร่วมกันเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนและจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว (Tourism Service Development Division, Department of Tourism, 2015)

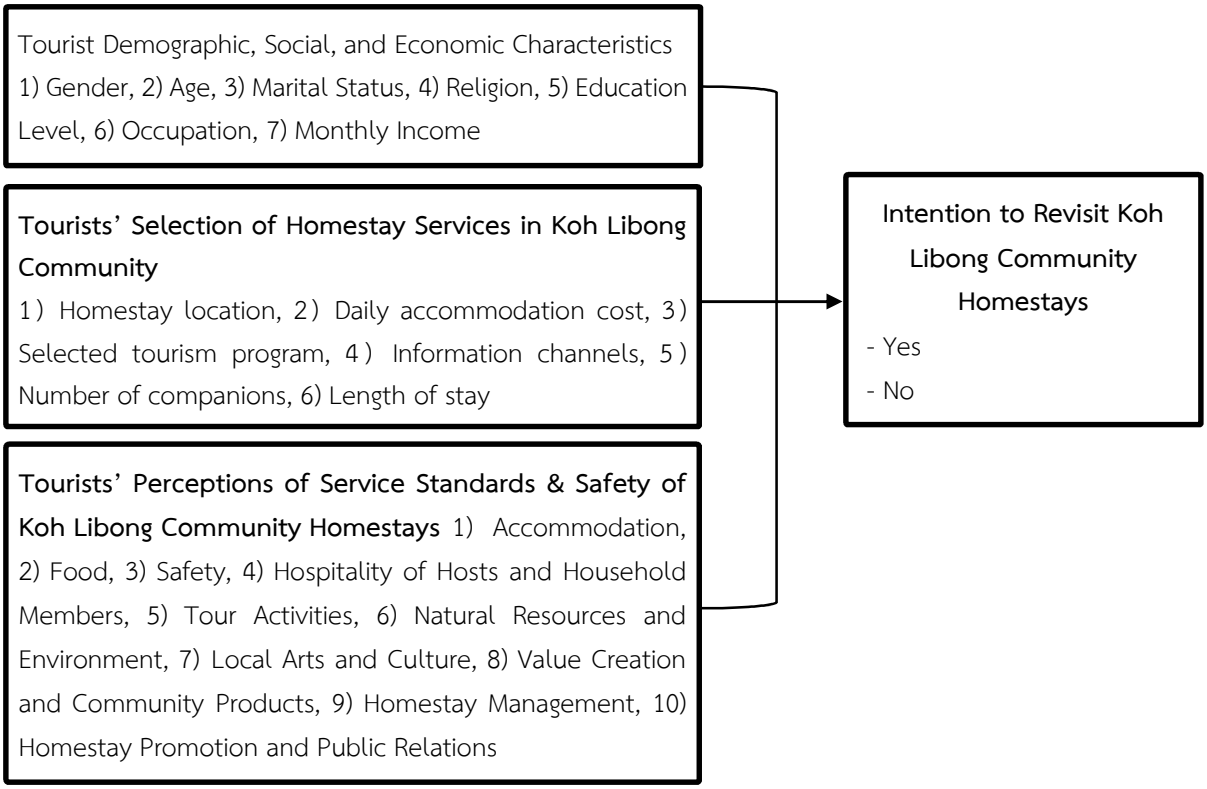

Figure 1 Research conceptual framework

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้รูปแบบวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytical study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง การพัฒนาเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มาพักค้างคืนที่โฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบง ระหว่าง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2567 ถึง 31 พฤษภาคม 2568 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบค่าประชากร ใช้สูตรคำนวณของ Cochran (1977)

$$n = \frac{Z^2PQ}{d^2}$$

$$n = \frac{(1.96)^2(1-0.3)}{(0.05)^2} = 322.69 = 323$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

P = สัดส่วนที่ต้องการสุ่มจากประชากร กำหนดให้ P = 0.3

Z = ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนด ปกติกำหนดไว้ที่ 95% ดังนั้นค่า Z = 1.96

Q = 1 – P *(สัดส่วนของประชากรที่ไม่ได้สุ่ม)*

d = ระดับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (e=0.05)

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดประชากรเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนในโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบง ระหว่างช่วงเก็บข้อมูลเป็นเวลา 28 สัปดาห์ ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 09.00–18.00 น. ผู้วิจัยประสานข้อมูลรายชื่อนักท่องเที่ยวที่เข้าพักจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในแต่ละวัน และจัดทำบัญชีรายชื่อ (Sampling frame) ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเข้า จากนั้นกำหนดหมายเลขประจำตัวให้แก่นักท่องเที่ยวแต่ละราย และใช้วิธีการสุ่มหมายเลขด้วยการจับสลากเพื่อคัดเลือกนักท่องเที่ยวเข้าสู่การศึกษา โดยนักท่องเที่ยวทุกคนมีโอกาสได้รับคัดเลือกเท่า ๆ กัน เมื่อได้รับการคัดเลือกแล้วจึงเชิญชวนเข้าร่วมการวิจัย และมีนักท่องเที่ยวเข้าร่วม จำนวน 323 คน และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 301 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 93.19

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากข้อมูลการทบทวนวรรณกรรม โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ปัจจัยด้านประชากร สังคมและเศรษฐกิจ) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ และคำถามปลายเปิด (Open ended question) จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านการเลือกใช้บริการโฮมสเตย์ในชุมชนเกาะลิบงของนักท่องเที่ยว จำนวน 6 ข้อ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของที่พักอาศัยที่โฮมสเตย์ สภาพภูมิประเทศที่ตั้งของโฮมสเตย์ ค่าที่พักต่อวัน

โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เลือก ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของโฮมสเตย์ในชุมชน จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาด้วย จำนวนวันที่มาพักอาศัยค้างคืน และความตั้งใจกลับมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาพักในโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ และปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 3 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบง ตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ประกอบด้วย 10 ด้าน จำนวน 31 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านที่พัก 2) ด้านอาหาร 3) ด้านความปลอดภัย 4) ด้านอัธยาศัยไมตรีของเจ้าบ้านและสมาชิกในครัวเรือน 5) ด้านรายการนำเที่ยว 6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) ด้านศิลปและวัฒนธรรมท้องถิ่น 8) ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน 9) ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ และ 10) ด้านการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ในชุมชน (Tourism Service Development Division, Department of Tourism, 2015) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert ratio scales) มีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5 คะแนน) และควรปรับปรุง (1 คะแนน) โดยนำมาจัดระดับ 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert, 1932)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน วิเคราะห์ความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับคุณลักษณะว่ามีดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา แล้วนำข้อมูลความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่าค่า IOC ทั้ง 3 ส่วน มีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 (Rovinelli & Hambleton, 1977) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืน จำนวน 30 ชุด ในตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เนื่องจากมีลักษณะภูมิศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม การดำรงชีวิตคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยแบบสอบถามการประเมินความคิดเห็นสำหรับการจัดการที่พักของโฉมสเตย์ หาค่าความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) มีค่า 0.95

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านสุขอนามัยในที่พักประเภทโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง” ซึ่งได้คำขอรับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา ใบรับรองเลขที่ SCPHYLIRB-2567/291 รับรองวันที่ 23 สิงหาคม 2567

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยทำการสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนในโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบงอย่างน้อย 1 คืนขึ้นไป ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้สถิติในการศึกษา ดังนี้

1. การทดสอบการแจกแจงของข้อมูลด้วย Kolmogorov-Smirnov (K-S test) พบว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้มีการแจกแจงแบบไม่ปกติซึ่งเป็นข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญในการใช้สถิติแบบไม่ใช้พารามิเตอร์

2. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์ในชุมชนเกาะลิบง

2.1 ข้อมูลปัจจัยด้านประชากรและสังคม ได้แก่ อายุ จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาด้วย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนวันที่มาพักอาศัยค้างคืน และค่าใช้จ่ายต่อวัน ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IQR) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

2.2 ปัจจัยเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การนับถือศาสนา สภาพภูมิประเทศที่ตั้งของโฮมสเตย์ โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เลือก การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของโฮมสเตย์ที่มาพัก และความตั้งใจกลับมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่มาพักในโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง วิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ

2.3 ปัจจัยการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบงที่นักท่องเที่ยวเข้าพักค้างคืน วิเคราะห์ด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) วิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ที่มีผลต่อการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านสุขอนามัยในที่พักประเภทโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยใช้สถิติวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วย Spearman rank correlation coefficient และ Binomial logistic regression เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Y) หรือตัวแปรเกณฑ์ (Criterion variable) จำนวน 1 ตัว กับตัวแปรอิสระ (X) หรือตัวแปรพยากรณ์ หรือตัวแปรทำนาย (Predictor variable) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป

ผลการวิจัย

ปัจจัยด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน (ร้อยละ 63.79) มีสถานภาพโสด จำนวน 156 คน (ร้อยละ 51.83) รองลงมาคืออยู่ร่วมกับคู่สมรส จำนวน 136 คน (ร้อยละ 45.18) ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 163 คน (ร้อยละ 60.31) และมีอายุระหว่าง 30–41 ปี มากที่สุด จำนวน 134 คน (ร้อยละ 44.52) โดยมีค่ามัธยฐานอายุ 31 ปี (IQR = 14) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 167 คน (ร้อยละ 55.48) รองลงมาคือศาสนาอิสลาม จำนวน 131 คน (ร้อยละ 43.52) ประกอบกิจการส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 136 คน (ร้อยละ 45.18) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 11,000–21,999 บาท จำนวน 146 คน (ร้อยละ 48.50) โดยมีค่ามัธยฐานรายได้ 15,000 บาท (IQR = 11,000) ผลการวิเคราะห์สะท้อนว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน มีรายได้ระดับปานกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์และให้ความสำคัญต่อมาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพบริการ

ปัจจัยด้านการเลือกใช้บริการโฮมสเตย์ในชุมชนเกาะลิบงของนักท่องเที่ยว พบว่า โฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวเข้าพักส่วนใหญ่อยู่ริมชายหาด จำนวน 272 คน (ร้อยละ 90.37) มีค่าที่พักต่อวันอยู่ในช่วง 1,001–1,499 บาท จำนวน 188 คน (ร้อยละ 62.46) โดยมีค่ามัธยฐาน 1,400 บาท (IQR = 300) โปรแกรมที่เลือกมากที่สุดคือค่าที่พักรวมอาหาร จำนวน 140 คน (ร้อยละ 46.52) และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความตั้งใจกลับมาใช้บริการอีก จำนวน 203 คน (ร้อยละ 67.44) สำหรับช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหลักคือสื่อสังคมออนไลน์ โดย Facebook จำนวน 161 คน (ร้อยละ 42.71) และ TikTok จำนวน 144 คน (ร้อยละ 38.20) แสดงให้เห็นบทบาทสำคัญของสื่อดิจิทัลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบง ในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบริการในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยภาพรวมทั้ง 10 ด้าน มีค่าเฉลี่ย (*M*) เท่ากับ 4.671 (*SD* = 0.579) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านที่พัก (*M* = 4.724 ± 0.536) รองลงมาด้านอาหาร (*M* = 4.711 ± 0.529) และภาพรวมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (M = 4.591 ± 0.613) รายละเอียดดังตารางที่ 1

Table 1 Tourists' Perceptions of Service Standards and Safety of Koh Libong Community Homestays

Service Standards and Safety of Koh Libong Community Homestays	*M*	*SD*	Interpretation
1. Overall Accommodation Standards	4.724	0.536	Very High
2. Overall Food Service Standards	4.711	0.529	Very High
3. Overall Safety Standards	4.478	0.661	Very High
4. Overall Host and Household Hospitality	4.555	0.633	Very High
5. Overall Tour Activity Standards	4.585	0.609	Very High
6. Overall Natural Resources and Environmental Management	4.591	0.613	Very High
7. Overall Local Arts and Cultural Heritage	4.518	0.641	Very High
8. Overall Community Product Value Creation	4.482	0.636	Very High
9. Overall Homestay Management	4.432	0.678	Very High
10. Overall Homestay Promotion and Public Relations	4.415	0.666	Very High
Overall Mean of All Ten Dimensions	**4.671**	**0.579**	**Very High**

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนในโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง

ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพหุ (Multiple logistic regression analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบงของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนในโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง พบว่า แบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจกลับมาใช้บริการได้ร้อยละ 34.40 (Nagelkerke R^2 = 0.3440) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์มีความสามารถในการทำนายการตัดสินใจกลับมาใช้บริการได้ในระดับปานกลาง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Binomial logistic regression analysis เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนในโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบง เมื่อพิจารณาปัจจัยรายตัว พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายสำหรับค่าที่พักโฮมสเตย์ต่อวัน และสภาพภูมิประเทศที่ตั้งของโฮมสเตย์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัวมีโอกาสตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบงมากกว่ากลุ่มข้าราชการและพนักงานประจำ 3.013 เท่า (95%CI = 1.517–5.982) ขณะที่กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม และนักศึกษา ไม่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิง ($p > .05$)

สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่ามีผลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการโดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 11,000 บาทต่อเดือน มีโอกาสกลับมาใช้บริการมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 22,000 บาทขึ้นไปถึง 9.75 เท่า (95%CI = 3.002–31.657) ขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 11,000–21,999 บาท มีโอกาสกลับมาใช้บริการมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 22,000 บาทขึ้นไป ประมาณ 4 เท่า (95%CI = 1.751–9.090)

ในส่วนของค่าใช้จ่ายสำหรับค่าที่พักโฮมสเตย์ต่อวัน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายสำหรับที่พักต่ำกว่า 1,500 บาทต่อวัน มีโอกาสกลับมาใช้บริการมากกว่ากลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,500 บาทขึ้นไป ประมาณ 2.2 เท่า (95%CI = 1.191–4.007) ด้านสภาพภูมิประเทศที่ตั้งของโฮมสเตย์ พบว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกลับมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่พักในโฮมสเตย์ซึ่งตั้งอยู่ริมชายหาด มีโอกาสกลับมาใช้บริการมากกว่าผู้ที่พักในโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่บนเนินห่างชายหาด 4.84 เท่า (95%CI = 1.596–14.697)

สำหรับตัวแปรที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา รวมทั้งปัจจัยด้านการรับรู้มาตรฐานการบริการในทุกด้าน ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านความปลอดภัย ด้านอัธยาศัยไมตรีของเจ้าบ้าน ด้านรายการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์ และการรับรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ในชุมชน ซึ่งแสดงว่าปัจจัยดังกล่าวยังไม่สามารถอธิบายความแตกต่างของการตัดสินใจกลับมาใช้บริการได้อย่างชัดเจนภายใต้แบบจำลองนี้ ($p > .05$) รายละเอียดดังตารางที่ 2

Table 2 Multivariable Logistic Regression Analysis of Factors Associated with Tourists' Intention to Revisit Koh Libong Community Homestays (Adjusted Odds Ratios: AORs)

Predictors	β	SE	Z	P-value	AOR	95% CI	
						Lower	Upper
Intercept	-7.558	2.116	-3.572	<.001	0.001	0.000	0.033
1. Gender:							
Male vs. Female	0.088	0.330	0.266	0.790	1.092	0.572	2.084
2. Age	0.016	0.021	0.744	0.457	1.016	0.975	1.059
3. Marital Status:							
Single vs. Widowed/Divorced/Separated	0.566	0.953	0.595	0.552	1.762	0.272	11.401
Married vs. Widowed/Divorced/Separated	1.118	0.906	1.233	0.218	3.058	0.517	18.070
4. Education Level:							
Below Bachelor's Degree vs. Bachelor's Degree or Higher	0.420	0.343	1.225	0.221	1.522	0.777	2.981
5. Religion:							
Buddhist vs. Muslim	0.612	0.332	1.840	0.066	1.843	0.961	3.536
Christian vs. Muslim	-2.085	1.369	-1.524	0.128	0.124	0.009	1.817
6. Occupation:							
Self-employed vs. Government Officers and Salaried Employees	1.103	0.350	3.151	0.002*	3.013	1.517	5.982
Agricultural Workers vs. Government Officers and Salaried Employees	0.029	0.740	0.040	0.968	1.030	0.242	4.388
Students vs. Government Officers and Salaried Employees	0.721	0.675	1.069	0.285	2.057	0.548	7.717
7. Monthly Income							
< THB 11,000 vs. ≥ THB 22,000	2.277	0.601	3.789	<.001**	9.748	3.002	31.657
THB 11,000–21,999 vs. ≥ THB 22,000	1.384	0.420	3.293	<.001**	3.989	1.751	9.090
8. Homestay Accommodation Cost per Night							
< THB 1,500 vs. ≥ THB 1,500	0.782	0.309	2.526	0.012*	2.185	1.191	4.007

Predictors	β	SE	Z	P-value	AOR	95% CI	
						Lower	Upper
9. Location of the Homestay: Beachfront Location vs. Hillside Location Away from the Beach	1.578	0.566	2.786	0.005*	4.844	1.596	14.697
10.Overall Perception of Accommodation Standards	-0.001	0.095	-0.006	0.995	0.999	0.829	1.205
11.Overall Perception of Food Service Standards	0.221	0.125	1.775	0.076	1.248	0.977	1.594
12.Overall Perception of Safety Standards	0.117	0.106	1.101	0.271	1.124	0.913	1.382
13.Overall Perception of Host Hospitality	-0.172	0.202	-0.849	0.396	0.842	0.566	1.252
14.Overall Perception of Tour Activity Standards	-0.060	0.163	-0.369	0.712	0.941	0.684	1.297
15.Overall Perception of Natural Resources and Environmental Management	-0.097	0.120	-0.811	0.418	0.907	0.717	1.148
16.Overall Perception of Local Arts and Cultural Heritage	0.188	0.172	1.096	0.273	1.207	0.862	1.691
17.Overall Perception of Community Product Value Creation	-0.200	0.199	-1.008	0.314	0.819	0.555	1.208
18.Overall Perception of Homestay Management	-0.074	0.363	-0.203	0.839	0.929	0.456	1.891
19. Overall Perception of Homestay Promotion and Public Relations	0.398	0.608	0.655	0.512	1.489	0.453	4.897

Note: Estimates represent the log odds of No Revisit Intention versus Revisit Intention. AOR = Adjusted Odds Ratio; CI = Confidence Interval. $p < .05$; $p < .001$. Nagelkerke pseudo-$R^2 = 0.344$.

การตรวจสอบตัวแปรอิสระและตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่เป็นอิสระจากกัน พบว่า ค่า VIF ของทุกตัวแปรมีค่าน้อยกว่า 10 และค่า Tolerance มากกว่า 0.1 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity จึงสามารถใช้แบบจำลองถดถอยโลจิสติกได้อย่างเหมาะสม พร้อมดำเนินการตรวจสอบระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ได้จาก Model logistic regression OR พบว่า ผลการวิเคราะห์ Spearman’s rho พบว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลาง และไม่พบค่าที่สูงเกินเกณฑ์วิกฤต จึงไม่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของแบบจำลอง

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การตัดสินใจกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในชุมชนเกาะลิบงมิได้เกิดจากปัจจัยด้านคุณภาพการบริการเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลจากการผสมผสานระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว (Tourist characteristics) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic factors) และปัจจัยด้านคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว (Destination attributes) โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่ายสำหรับที่พัก และสภาพภูมิประเทศของโฮมสเตย์ ขณะที่การรับรู้ต่อมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของโฮมสเตย์ แม้จะได้รับการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก แต่กลับไม่พบความสัมพันธ์กับการตัดสินใจกลับมาใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประการแรก ผลการศึกษาพบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกลับมาใช้บริการ โดยกลุ่มผู้ประกอบกิจการส่วนตัวมีแนวโน้มกลับมาใช้บริการสูงกว่ากลุ่มข้าราชการและพนักงานประจำอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าวมีความยืดหยุ่นด้านเวลา รูปแบบการเดินทาง และการตัดสินใจใช้จ่ายมากกว่า อีกทั้งมักให้คุณค่ากับประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต (Lifestyle experience) และการท่องเที่ยวเชิงคุณค่า (Value-based tourism) มากกว่าการบริโภคบริการในลักษณะมาตรฐานทั่วไป จึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิชญุฒม์ เพ็ญมาศ และคณะ (Penmas et al., 2024); Niu (2018); และมนตรี เกิดมีมูล (Koedmeemul, 2018) ที่ชี้ว่าลักษณะประชากรศาสตร์ โดยเฉพาะอาชีพเป็นปัจจัยที่อธิบายการเลือกใช้บริการโฮมสเตย์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ผลการศึกษายังสะท้อนว่าโฮมสเตย์มิได้ตอบสนองเพียงความต้องการด้านที่พัก แต่เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้และการสร้างประสบการณ์ร่วมกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism: CBT)

ประการที่สอง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการกลับมาใช้บริการอย่างชัดเจน โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำถึงปานกลาง รวมทั้งผู้ที่มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักต่ำกว่า 1,500 บาทต่อคืน มีแนวโน้มกลับมาใช้บริการมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงหรือมีค่าใช้จ่ายด้านที่พักสูง ผลดังกล่าวสะท้อนว่าโฮมสเตย์ชุมชนเกาะลิบงมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับ "ความคุ้มค่า" (Perceived value) มากกว่าความหรูหราของที่พัก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวรับรู้ว่าต้นทุนที่จ่ายได้รับผลตอบแทนในรูปของประสบการณ์ วิถีชีวิต และการมีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Value for money และการศึกษาของพงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี (Sanedee, 2021) รวมถึง ชญากาณฑ์ จิตร์ชูชื่น และคณะ (Jitchuchuen et al., 2024) อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้แตกต่างจาก Koedmeemul (2018) ที่พบว่าผู้มีรายได้สูงมีแนวโน้มเข้าพักโฮมสเตย์มากกว่าความแตกต่างดังกล่าวอาจเกิดจากบริบทของพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเกาะลิบงยังคงรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนและธรรมชาติไว้ได้ค่อนข้างสมบูรณ์ จึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่แสวงหาประสบการณ์แท้จริง (Authentic experience) มากกว่าการแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับสูง

ประการที่สาม คุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะทำเลที่ตั้งของโฮมสเตย์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการอย่างเด่นชัด ผลการศึกษาพบว่าโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่ริมชายหาดมีโอกาสได้รับการกลับมาใช้บริการสูงกว่าโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่บนเนินหรือห่างจากชายหาดหลายเท่า แสดงให้เห็นว่า "ประสบการณ์เชิงพื้นที่" (Place experience) มีบทบาทสำคัญต่อความประทับใจของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ทำเลที่สามารถเชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตชุมชน และภูมิทัศน์ชายฝั่ง ย่อมช่วยสร้างคุณค่าทาง

อารมณ์และความผูกพันกับสถานที่ (Place attachment) ซึ่งสอดคล้องกับ Ijose and KC (2025); พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี (Sanedee, 2021); ปานฉัตร อาการักษ์ และกัสมา กาซ้อน (Akarak and Kasorn, 2021) ที่เสนอว่าการจัดวางโฮมสเตย์ให้สอดคล้องกับภูมิสังคมและอัตลักษณ์ของพื้นที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่น่าสนใจที่สุดของการศึกษาครั้งนี้ คือ แม้นักท่องเที่ยวจะรับรู้ว่ามาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของโฮมสเตย์อยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน แต่ปัจจัยดังกล่าวกลับไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกลับมาใช้บริการ ผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดของ "Threshold effect" หรือ "Ceiling effect" กล่าวคือ เมื่อโฮมสเตย์ทุกแห่งสามารถรักษามาตรฐานการบริการได้ในระดับใกล้เคียงกัน มาตรฐานดังกล่าวจะกลายเป็น "ปัจจัยพื้นฐาน" (Basic hygiene factors) ที่นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะต้องได้รับอยู่แล้ว จึงไม่ใช่ปัจจัยที่สร้างความแตกต่างในการตัดสินใจเลือกกลับมาใช้บริการซ้ำ ผลการศึกษาจึงสอดคล้องกับแนวคิดของ Bhattacharya et al. (2026) ที่อธิบายว่ามาตรฐานด้านสุขอนามัย ความปลอดภัย และการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับ ปริญญา นาคปฐม และคณะ (Nakpathom et al., 2022) ที่เสนอว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้แตกต่างจาก Chen and Indrianti (2022) ซึ่งพบว่าคุณภาพการบริการส่งผลต่อความตั้งใจกลับมาเยือน ความแตกต่างดังกล่าวอาจเกิดจากบริบทของพื้นที่ศึกษา เนื่องจากโฮมสเตย์ในชุมชนเกาะลิบงมีมาตรฐานการบริการในระดับสูงใกล้เคียงกันทุกแห่ง ส่งผลให้ตัวแปรดังกล่าวไม่สามารถอธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมการกลับมาใช้บริการได้

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจในการกลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวไม่ได้เกิดจากการรับรู้คุณภาพการบริการเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และความโดดเด่นของทรัพยากรพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาโฮมสเตย์ของชุมชนเกาะลิบงในอนาคตควรมุ่งรักษามาตรฐานการบริการให้คงอยู่ในระดับสูงควบคู่กับการพัฒนากิจกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน การออกแบบประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่าง และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งให้เป็นจุดขายสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความภักดีของนักท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัวมีแนวโน้มกลับมาใช้บริการสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ผู้ประกอบการโฮมสเตย์และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวควรพัฒนากลยุทธ์การตลาดที่มุ่งเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าว โดยนำเสนอจุดเด่นด้านประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต (Authentic experience) การพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติ และกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนผ่านสื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการกลับมาใช้บริการซ้ำ

2. ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีงบประมาณจำกัดถึงปานกลางและมีค่าใช้จ่ายด้านที่พักไม่เกิน 1,500 บาทต่อคืน มีแนวโน้มกลับมาใช้บริการมากกว่า ดังนั้น ผู้ประกอบการควรรักษาระดับราคาที่เหมาะสมและคุ้มค่ากับคุณภาพบริการ พร้อมพัฒนาแพ็กเกจที่รวมค่าที่พัก อาหารพื้นถิ่น และกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนไว้ในราคาเดียว (Package tour) เพื่อเพิ่มการรับรู้ถึงความคุ้มค่า (Perceived value) และสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเดินทางซ้ำ

3. เนื่องจากทำเลที่ตั้งของโฮมสเตย์ริมชายหาดเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการ โฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่ห่างจากชายหาดควรพัฒนาจุดขายที่แตกต่าง เช่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การเรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเดินศึกษาธรรมชาติ หรือการสร้างพื้นที่พักผ่อนที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อลดข้อจำกัดด้านทำเลและเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์การท่องเที่ยว

4. แม้ว่าการรับรู้ต่อมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของโฮมสเตย์จะไม่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานดังกล่าวเป็นปัจจัยพื้นฐานที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ดังนั้น ผู้ประกอบการควรรักษามาตรฐานโฮมสเตย์ไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านความสะอาด ความปลอดภัย อัธยาศัยไมตรี และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและรักษาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การขยายกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ศึกษา ควรศึกษาหลากหลายพื้นที่ที่มีบริบทสังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการและเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงเชิงนโยบาย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยแบบผสมผสาน ผสานการวิจัยเชิงปริมาณกับการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่ม เพื่อเข้าใจมุมมองของนักท่องเที่ยว เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้นำชุมชนอย่างรอบด้าน ด้านสุขอนามัย ความปลอดภัย และความยั่งยืน

3. การพัฒนาแบบจำลองเชิงสาเหตุเพื่ออธิบายความยั่งยืน ควรใช้แบบจำลอง SEM เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพบริการ ความพึงพอใจ ความภักดี และผลลัพธ์ด้านความยั่งยืนของโฮมสเตย์ชุมชน

4. การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เช่น ศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยต่างๆ หรือชาวต่างชาติ เพื่อออกแบบบริการที่ตอบสนองความต้องการได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

.....

References

Akarak, P., & Kasorn, K. (2021). Managing at homestay in the area of Ban Pang Makhampom that promote a balancing way of life through body, mind and spirit in Sansalee Sub-district, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai. *Graduate School Journal Chiang Rai Rajabhat University*, *14*(2), 50-63. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal/article/view/244473 [in Thai]

Bhattacharya, P., Haldar, S., Das, A., Das, M., Samanta, B., & Paul, S. (2026). Sustainable homestay tourism in the Himalayas: A multicriteria evaluation approach. *Environmental Development*, *57*, 101390. https://doi.org/10.1016/j.envdev.2025.101390

Boonplien, G., Klinrod, S., Chaimeesook, P., & Phlinyot, N. (2021). The community management and accommodation for homestay tourism: A case study of homestay Ban Bung Khae, Nong Saeng Sub-district, Pak Phli District, Nakhon Nayok Province. *Sarasatr*, *4*(2), 276-288. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sarasatr/article/view/250099 [in Thai]

Chen, J. L., & Indrianti, F. Y. (2022). The influence of destination branding and tourism security on revisit intention. *International Journal of Business and Management, 17*(3), 13–23. https://doi.org/10.5539/ijbm.v17n3p13

Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd ed.). John Wiley & Sons.

Ijose, O. A., & Kc, B. (2025). Community-based homestay as a form of sustainable tourism in Nigeria. *Sustainability, 17*(11), 5217.

Jantarakast, P. (2023). Homestay management model in a new normal towards responsible tourism. *Journal of Management Science Review*, *25*(1), 153-164. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/msaru/article/view/265984 [in Thai]

Jantararotai, A. (2024). Guidelines for establishing the homestay accommodations in bang phli district, Samutprakan Province. *Panyapiwat Journal*, *16*(1), 17-33. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pimjournal/article/view/263816 [in Thai]

Jitchuchuen, C., Kuldilok, K., & Thammachote, P. (2024). A study of tourists behavior: A case study of community-based tourism on Koh Libong, Trang Province. *Journal of Social Science Panyapat*, *6*(3), 509-526. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSSP/article/view/274260 [in Thai]

Ko Libong Subdistrict Administrative Organization. (2021). *Local development plan (2023 - 2027).* [Unpublished manuscript]. Libong Subdistric Adminitrative Organization. [in Thai]

Koedmeemul, M. (2018). Factors affecting foreign tourists traveling to homestay in thailand: A case study of homestay in Southern Area. *Rajabhat Rambhai Barni Research Journal*, *12*(2), 110-120. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RRBR/article/view/143364 [in Thai]

Koh Libong Community-Based Tourism Club. (2025). *Report: Koh Libong Homestay tourist data (Oct 2024 - May 2025).* [Unpublished manuscript]. Libong Subdistric Adminitrative Organization. [in Thai]

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, *22*(140), 5-55.

Muangmee, C., Sawangcharoen, K., Pongvatnanusorn, V., Chaitorn, T., Kassakorn, N., & Saqib, S. E. (2023). Exploring the factors influencing tourist destination loyalty: A case study of homestay entrepreneurs in Thailand. *Changing Societies & Personalities, 7*(4*),* 190-205. https://doi.org/https://doi.org/10.15826/csp.2023.7.4.258

Nakpathom, P., Pitchayadejanant, K., Channoi, R., & Hroosakol, W. (2022). Assessment analysis for fostering and developing homestays' quality based on thai homestay standards. *Journal of Global of Perspectives in Humanities and Social Sciences*, *16*(1), 87-99. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JournalGradVRU/article/view/242281 [in Thai]

Niemchai, S., Taweepol, R., & Sirichodnisakorn, C. (2021). The efficiency driving of wellness service of wellness homestay in Thailand. *MFU Connexion: Journal of Humanities and Social Sciences*, *10*(2), 93-111. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/MFUconnexion/article/view/255806 [in Thai]

Niu, Z. (2018). *Factors affecting decision making on using homestay in Amphawa, Samut Songkhram Province* [Independent study, Master's degree, Bangkok University]. DSpace at Bangkok University. http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/3930/1/zhang_niu.pdf [in Thai]

Penmas, P., Kanjanaklod, W., Sriyom, U., & Buangam, P. (2024). *Factors affcting the decision toward of homestay tourists accommodation in Nakhon Si Thammarat Provence*. In Proceedings of the 18th Northern Rajabhat University Graduate Research Network National Conference and the 4th Lampang Research Conference (pp. 168-186). Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand. https://race.nstru.ac.th/home_ex/e-portfolio/pic/academy/2247802.pdf?1790597045 [in Thai]

Rangkaew, T. (2024, May 7). *Khon Li Bong Ruam Anurak Lae Fuenfu Sapphayakon Thang Thale "Phayun Yu Mai Dai Khon Ko Li Bong Ko Yu Mai Dai"*. Community Organization Development Institute (CODI), Thailand. https://web.codi.or.th/20240507-53634/ [in Thai]

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Journal of Educational Measurement, 14*(1), 49-60.

Sanedee, P. (2021). Homestay development strategy in the east lanna area to promote less visited area tourism. *Journal of Administrative and Management Innovation*, *9*(2), 14-27. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/RCIM/article/view/246126 [in Thai]

Saynaratchai, K., Kieanwatana, K., & Tuntate, U. (2020). The development of wellness travel programme for tourist at Mae Sot Municipality in Tak Province. *Inthanin Thaksin Journal, 15*(2), 59-91. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/HUSOTSU/article/view/246599 [in Thai]

Tourism Service Development Division, Department of Tourism. (2015). *Thailand homestay standard*. Chulalongkorn University Press. [in Thai]